

บทคัดย่อ

รายงานฉบับนี้เสนอผลการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามเกี่ยวกับพิธีกรรม ความเชื่อ และระบบสัญลักษณ์ที่มีบทบาทร่วมกันในงานบุญสงกรานต์เมืองหลวงพระบาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องมีทั้งพิธีทางพุทธ พราหมณ์ และผีซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่ออันเป็นเอกลักษณ์ของชนชาติไท-ลาว ภายใต้บริบททางการเมือง สังคม วัฒนธรรม ที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตสู่ปัจจุบัน

พิธีทางพุทธได้แก่การทำบุญตักบาตร การให้ทานในวันปีใหม่ การก่อเจดีย์ทรายถวายพระพุทธรูป และการอัญเชิญพระบางลงสรง

พิธีทางพราหมณ์เริ่มตั้งแต่การประกวดนางสังขานต์อันเป็นการรำลึกถึงตำนานเรื่องท้าวทนต์ในคติพราหมณ์ซึ่งปรากฏอย่างต่อเนื่องในพิธีงานบุญจนกระทั่งนางสังขานต์นำพระเศียรของพระบิดากลับไปประดิษฐาน ณ.เขาพระสุเมรุหรือวัดธาตุแห่งหลวงพระบาง

ปู่เยอ-ย่าเยอคือตัวแทนของผีบรรพบุรุษที่ยังคงความสำคัญอยู่ในจิตสำนึกของชาวหลวงพระบาง ดังที่ถูกถ่ายทอดออกมาในรูปของพิธีกรรม สถานภาพของปู่เยอ-ย่าเยอถูกปรับเปลี่ยนและลดทอนบทบาทตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมและมิติแห่งเวลา นอกจากนี้การบูชาปู่เยอ-ย่าเยอยังแสดงถึงการบูชาบรรพบุรุษซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่ถือปฏิบัติสืบต่อกันมาในสังคมจนกลายเป็นบุคลิกประจำชาติอย่างหนึ่ง

ระบบสัญลักษณ์ที่นำเสนอในบทสุดท้ายแสดงความสัมพันธ์กับโหราศาสตร์ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของชาวลาวอย่างเห็นได้ชัด

ระบบพิธีกรรมและสัญลักษณ์ที่โดดเด่นอยู่ในงานบุญสงกรานต์เมืองหลวงพระบางล้วนสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อ ทศนคติที่มีต่อโลกและชีวิต รวมทั้งบุคลิกภาพของชาวลาวอย่างชัดเจน การศึกษาและวิเคราะห์งานบุญสงกรานต์เมืองหลวงพระบางเปรียบได้กับการทำความรู้จักกับเจ้าของบ้านซึ่งทำให้เข้าใจได้ว่าคนลาวคือใครนั่นเอง